

הדלקת נרות	מוצאי שבת	רבנו תם
------------	-----------	---------

תל אביב	16:18	17:43
ירושלים	16:17	17:48
חיפה	16:16	17:40

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש הישיבה והמוסדות

איך נראה יצר הרע?

למה דומה יצר הרע, להר גבוה או לחוט השערה?

מעלת הויתור

בפרשתינו, מתואר כמעט בין השורות אחד הויתורים הגדולים ביותר שהיו על פני האדמה מאז קום האנושות: הויתור של רחל ללא להיות אשתו הראשונה, ואולי היחידה, של יעקב אבינו. רש"י מבאר, כי יעקב גילה את התרמית – שקיבל את לאה לאשה במקום את רחל, רק בבוקר. ולמה? וכי לא ידע יעקב שלבן הוא רשע ואי אפשר לסמוך עליו? וכי חשב יעקב שמילה של לבן זו מילה?

לא ולא. יעקב ידע גם ידע עם מי יש לו עסק, ולפיכך, קבע מראש סימנים עם רחל, שתאמר לו אותם בלילה, וכך יוודא שקיבל את אשתו הנכונה – רחל, בעבורה עבד שבע שנים. אלא שכשראתה רחל שמביאים ליעקב את לאה, חששה לכבוד אחותה שלא תתבזה, ומסרה לה את הסימנים. על מעשה זה זכתה אח"כ להיפקד בהולדת יוסף, וכפי שרש"י מפרש 'ויזכור אלקים את רחל' – זכר שמסרה את הסימנים לאחותה.

על מנת להבין את מהות הויתור, הבה נתבונן בתוצאה: מתוך 12 שבטי י-ה, לאה ילדה 6 ורחל רק 2. אילו לא הייתה מוותרת לאחותה – הרי יעקב לא היה נושא את לאה כלל, כי לא חפץ בה מתחילה, והיתה רחל זוכה ללדת שמונה שבטים, פי ארבעה ממה שילדה באמת! זאת ועוד, הרי חז"ל אומרים שהכל ידעו ששתי בנות ללבן, הגדולה – לאה לעשו, והקטנה – רחל ליעקב. ומרגע שיעקב נשא את לאה, הרי הפכה רחל להיות המיועדת להיות בת זוגו של עשו.

ועם כל זאת, איזה ויתור אצילי: היא ויתרה על לידת ששה שבטים, ויתרה על כך שאולי חלילה תיפול בגורלו של עשו, ובלבד שאחותה לא תתבזה חלילה! היה כדאי לה לאבד זכויות כה רבות, היה שווה עבורה להפסיד את זכות הנישואין לבחיר האבות – כדי לשמור על כבוד אחותה!

שטות. לכן, לרשעים נדמה להם כחוט השערה, אבל לצדיקים נדמה כהר גבוה, כי הם נמצאים לפני העבירה, כשהניסיון קשה מאד מאד, והצליחו להתגבר.

ביאור שלישי: כדי להבין זאת צריכים להבין את היצר הרע ואת שיטות הלחימה שלו. חז"ל הקדושים מלמדים שהיצר אינו מתחיל בדברים גדולים, הוא מתחיל בדברים הקטנים ב"אל תהיה מידי פאנט" ואחר כך הוא גומר את האדם. "כך דרכו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו לך ועבוד עבודה זרה". צריך לדקדק על קלה כחמורה!

יצר הרע מתחיל בדברים קטנים וגומר בגדולות, מתחיל בחוט עכביש וגומר בעבותות העגלה. אבא לא יגיד לבן שלו לסחוב לו שק של חמישים ק"ג, אין הקב"ה מבקש מאיתנו דברים שא"ל לעמוד בהם. אומרים לאדם לעשות מצוות והוא אומר קשה לי, אומרים לו לנוח בשבת ולא לעשות גם קשה לו. למה? אדם רוצה לעשות מה שבא לו, שלא יגידו לו מה לעשות.

יצר הרע מצייר לאדם את העבירה בצבעים וורודים, ומגדיל לו את העבירה פי כמה וכמה. למה דומה יצר הרע? עשרה קבצנים עיוורים עומדים בדרך, עובר שם ליצן אחד ואומר בקול: קח מאה דולה. כל עיוור חושב השני קיבל, אבל האמת שאף אחד לא קיבל כלום. אדם חושב שזה נהנה והוא חושב שזה נהנה, והאמת אין כלום. אדם שורף את הנשמה שלו על שניות של הנאה, על כלום. יצר הרע ערמומי מאין כמוהו, הוא מתחיל בחוט השערה ומסיים בהר גבוה.

זה הביאור: ההבדל בין צדיק לרשע הוא, צדיק חי את המחר, ורשע חי את הרגע! איזהו חכם הרואה את הנולד. כשבא היצר הרע לצדיק עם העבירה הכי קטנה בעולם, הוא כבר מתחילה יודע את הסוף, שמחר זה יהיה הר גבוה, הוא יודע עבירה קטנה זה מסוכן, אם אתן ליצר הרע אצבע מחר הוא ירצה את כל היד, אז הצדיק רואה הר. אבל הרשע חי את היום, הוא רואה חוט השערה ומתפתה, לא חושב על מחר. וכך, נכרך סביבו חוט ועוד חוט עד שנעשה כעבותות העגלה, והוא לא יכול להתנתק.

מתוך דרשתו השבועית של הר"ג דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

גמרא מספרת שלעיתיד לבוא מביא הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה, הללו בוכין והללו בוכין. צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה, ורשעים בוכין ואומרים היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה? ואף הקב"ה תמה עמהם שנא' גם בעיני יפלא.

הגמ' שם ממשיכה, אמר רבי אסי יצר הרע בתחילה דומה לחוט של בוכיא ולבסוף דומה כעבותות העגלה שנאמר הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה.

שניהם בוכים: הצדיקים בוכים איך יכלו לו ליצר הגדול הזה, והרשעים בוכים איך לא יכלו לו ליצר החלש הזה. הגמ' לא מובנת: **מהו יצר הרע? כחוט השערה או כהר גבוה, אם הוא הר גבוה מדוע הרשעים רואים אותו כחוט השערה?! ואם הוא כחוט השערה מדוע רואים אותו הצדיקים כהר גבוה?!**

יש בזה שלושה פירושים נפלאים:

ביאור ראשון: יצר של הצדיקים הוא כהר גבוה כי אמרו חז"ל כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו. למה? כי לשם מה ניתן היצר באדם כדי שילחם בו ותהיה לו בחירה, אם היה היצר נשאר כמו שהוא לא היתה מלחמה, היה "אוכל אותו בלי מלח". לכן היצר גדל עם האדם. מסופר על הגאון מוילנא שאמר לו אחד הלוואי שיהיה לי את היצר רע שלך, אמר לו אם היה לך את היצר שלי היית הרשע הגדול ביותר בעולם, ולמה? כי לי יש יצר הרע של הגמ"א, היצר שלי הוא ג"כ גאון. אבל אצל רשעים היצר לא צריך לגדול, האדם מזמין את היצר הרע לעבירה, הוא לא צריך לגדול, אין מה להלחם, "בכבוד" הוא מזמין את היצר. לכן לרשעים הוא נדמה כמו שהוא, כחוט השערה, אבל לצדיקים הוא נדמה כהר גבוה, כי אכן היצר גדל והלך לפי מה שהם להגדיל להם הבחירה והניסיון.

ביאור שני: שני אנשים אחד צדיק ואחד רשע עוברים במקום שקשה להתגבר, זה נופל זה מתמודד, הצדיק בא לביתו הוא שמח בעצמו איך הצלחתי להתגבר על הר גבוה כזה! אבל הרשע, הוא אחר העבירה, הוא אומר לעצמו איך דבר כזה קטן הפיל אותי!! הוא נפל בגלל הנאת הרגע. כל עבירה, אדם חושב לעצמו מי יודע מה, אבל לאחר שנפל אומר לעצמו על מה נפלתי, על כזו

רגע חושבים עמ' 4

פרשת השבוע עמ' 3

פינת ההלכה עמ' 3

סיפור לשבת עמ' 2

סיפור לשבת

הרב אשר קובלסקי

ויתור שווה מליונים

לי מילים להתנצל...
האווירה היתה מלאה מבוכה, עננה אפורה של אי נעימות חנקה את הגרון, רק ר' יצחק חיך בעיניים בורקות. 'תנוח דעתכם רבותי', אמר בחיוך גדול, 'אין צורך להתנצל, הכל בסדר, ויתרתי בלב שלם... אתם חושבים שרק המפטיר יכול לחולל ישועות? אולי גם ויתור הוא סגולה לילדים? ניחא, ניסיתי הפעם את סגולת הויתור במקום את סגולת המפטיר' הוסיף בחיוך מרגיע...

האחים התנצלו שוב, אך ר' יצחק הפסיקם. 'באמת שלא צריך להתנצל, הכל בסדר יש לכם מגבת ל'כורעים'? שאל, בנסיון להעביר נושא...
האחים חייכו, אבן גולה מעל לבם. אחרי כמה דקות כולם חזרו לתקיעת שופר, ואחר כך תפילת המוסף. הויתור האצילי על ה'מפטיר', נשכח בין קרקורי הכפרות להלמות הפטישים של סוכות...
איש אינו יודע חשבונות שמים, אי אפשר לשער מה יוצר מה, ואין נבראת ישועה - - -
בצאת שנה נושעו ר' יצחק ורעייתו. בחורף תשס"ד נערך 'שלום זכר' חגיגי במיוחד, לתאומים המתוקים שנולדו לר' יצחק - - -

ר' יצחק לא שכח, כמובן, להתקשר לאותו מתפלל לו ויתר על ה'מפטיר' ולאחיו, להזמין 'שלום זכר', באומרו 'בזכותכם הם נולדו. לולא ביקשתם ממני את הויתור ההוא, מי יודע אם הייתי זוכה...'

הסיפור הזה, התפרסם בזמנו מפה לאוזן, ועד כמה שהוא מטלטל, הוא אמיתי לחלוטין, ומובא כאן לראשונה מכלי ראשון, מפי בעל המעשה, בשינוי השם בלבד. אך המסר העולה ממנו מטלטל עוד יותר:

כשאדם מוותר, גם על המגיע לו בצדק וביושר, הוא פותח שערים. לא תמיד נוכל לדעת איזה שערים פתח, אך בשמי מעל רואים את הויתור, רואים את ההקרבה, ופועלים בדיוק באותה צורה.

נכון, קשה לוותר. הטענות צודקות כל כך - 'זה מגיע לי', 'זה שלי', 'אני אנזק אם אוותר', ועוד טיעונים נכונים ומכובדים. ובכל זאת, הנה עצה טובה:

תוותר, יהודי יקר תוותר. אין לך מושג מה זה יכול להועיל לך, אין לך מושג כמה אתה משפר לעצמך את החיים מעבר למה שנתת לוולתך. אם משהו לקח לך את המקום בבית הכנסת, עקף אותך ברמזור, דילג עליך בתור, הוא רוצה לבנות ואולי יסתיר לך קצת מאור השמש - זכותך לעמוד על שלך, אבל הרבה יותר כדאי לך לותר.

לפעמים, אנשים עשויים לחשוב שהם מפסידים מהויתור. אך סיפורו של ר' יצחק קורא ומאיר: הויתור משתלם, כדאי, יקר ערך... דווקא הויתור, אי העמידה על שלך, ההקרבה למען הזולת, אלה פותחים שערי שמיים!

את זכרוננו בטעמי המקרא. הוא נרגש מהמילים, הדמעות כבר עמדו בקצה עיניו. 'אוי', הרהר לעצמו, 'כמה חנה הטיבה לבטא, כמה המילים שלה משקפות את הכאב והרצון, השאיפה הכמוסה והציפיה הממלאת את כל הלב...'

באמצע קריאת התורה, ניגש אליו אחד ממתפללי בית הכנסת. 'ר' יצחק', אמר הלה וטפח על שכמו, 'התברר שאני ואח שלי קנינו שתי עליות סמוכות, וכידוע - לא ניתן להעלות שני אחים בשתי עליות צמודות. בקיצור', המשיך אותו מתפלל בלי להבין מה הוא מחולל בלבו של ר' יצחק, 'הגבאי אומר שאני ואח שלי נוכל לעלות לתורה היום רק אם אתה תוותר ותיקח את עליית חמישי, ואילו אני אעלה למפטיר. הולך?' שאל במהירות, כשהגבאי נושף בעורפו משום טירחא דציבורא...

אי אפשר לתאר את המאבק שהתחולל באותם רגעים בלבו של ר' יצחק. הן נכספה גם כלתה נפשו למפטיר, הרי הסכים להשקיע בו הון רב רק בשל הסגולה העצומה הטמונה בו... הרי מזה קרוב ליממה, הוא נאחז בתקווה אחת, בתקוות ה'מפטיר' - הסגולה שטרם נוסתה... ואילו המתפלל אינו מבין מה זה ה'מפטיר' הזה בשבילו, חושב שיפצה אותו בעליה חילופית...

'הרי כל הענין הוא המפטיר' לחש לו קול אחד בלב, 'מה הענין לעלות בעליה אחרת? אתה הרי לא מחפש עליה בראש השנה, אתה מחפש את ה'מפטיר' דווקא, איך תוכל לוותר עליו על כל התקווה התלויה בו?'

'בסדר', מה זה משנה איזו עליה, נשך את שפתיו בגבורה והשיב בקול כדי להשתיק את הקול הרוטן שבתוכו...

'אני אעלה לחמישי, לקח את המפטיר, בשמחה...' הפטיר כמעט לעצמו, שכן אותו מתפלל כבר היה בדרך לגבאי להודיעו על ההסדר החדש...
'עמוד ר' יצחק בן ר' קלמן, חמישי הכריז הגבאי בקול מתנגן, ולבו החסיר פעימה... זה כל כך בניגוד למתוכנן, אך הוא הסכים לויתור בלב שלם... למרות התקווה הגנוזה ב'מפטיר' הזה, הרי שאת הפטרת חנה קרא מישהו אחר...

'חצי שעה הפסקה ואחר כך תקיעת שופר', הכריז הגבאי, וכיסה את ספרי התורה בטלית. ר' יצחק יצא לרענן את עצמו קלות, אך בחצר בית הכנסת פגש את המתפלל שביקש וגם קיבל את המפטיר...

הוא עמד בפנים חיוורות, לצידו אחיו. סומק עז כיסה את פניהם, עיניהם היו מושפלות בבושה. 'תסלח לי ר' יצחק', פתח האחד, 'לא קלטתי, פשוט לא קלטתי... רק כשקראתי את ההפטרה הבנת, שלא לחינם ביקשת את המפטיר היום, שהמפטיר של היום קשור אליך, בכלל לא אלי... לא נעים לי מה שעשיתי, לא נעים בכלל...'

גם אחיו עמד לצדו, מנסה להוציא מילות התנצלות, אך המבוכה השתלטה עליו... 'חשבנו שמה זה משנה... העיקר עליה... לא ידעתי שזה המצב... אין

למעלה משבע עשרה שנים, המתינו ר' יצחק ורעייתו לזרע של קימא. היו אלה שבע עשרה שנה מלאות תקוות ואכזבות, שבע עשרה שנים של התרוצצויות ולילות נטולי שינה, שבע עשרה שנה של תפילות וסגולות, ובעיקר - שבע עשרה שנה כפול שלוש מאות ששים וחמשה ימים ולילות של ציפיה נואשת...

היה זה בערב ראש השנה, שנת תשס"ג, לפני קצת יותר משלוש עשרה שנים. כמדי שנה נערך ר' יצחק לתפילה בבית הכנסת ביום הגדול, מכין מבעוד מועד ממחטות די הצורך לקריאת 'וה' פקד את שרה', המסוגלת לזרע של קיימא. 'גם השנה המקום על ידי יהיה ריק', הוא סח לרעייתו בערב החג בעגמומיות, 'גם השנה, אם תרצי, תוכלי לבוא לבית הכנסת באין תינוק מפריע. מי יודע, אולי, בעזרת השם, בשנה הבאה...' אמר ר' יצחק וניגב דמעה סוררת, ובדיוק אז צלצל הטלפון...

'ר' יצחק', אמר ידידו מעבר לקו, 'אני מתנצל שאני מתקשר כל כך מאוחר, בפרט שכבר בירכתי אותך בשנה טובה...'

ר' יצחק אכן התפלא. הן כבר שוחח עם ידידו זה אמש, כבר נפרדו בידידות ובאיחולי שנה טובה הדדיים. מה טעם הוא מוסיף להתקשר שעה קלה לפני התקדש החג? מה דחוף, במה נזכר?

'תשמע', אמר הידיד בחיפזון, 'קראתי עכשיו באחד מעלוני החג משהו שיכול מאוד לעניין אותך. תקשיב, אני מקריא', אמר הידיד, השתעל קלות, וקרא בקול: 'הרצה לזכות בזרע של קיימא לעבודת השם יתברך, סגולה בדוקה ומנוסה שאינה שבה ריקם לקנות את עליית המפטיר ביום א' דראש השנה, ובקריאת הפטרת היום - מעשה חנה ואלקנה, יכוון בבקשת חנה כי יזכהו השי"ת בזרע של קיימא כפי שנפקדו חנה ושרה בעיצומו של יום, ובוודאי יזכה לשנה הבאה לבן זכר...'

ר' יצחק שמע, וצמרמורת חלפה בו. מדי שנה בעת קריאת הפטרת חנה הוא מתרגש, מתפלל בדמעות, מתחנן בכוונה יתירה. סיפורה של חנה נוגע כל כך ללבו - ההמתנה הארוכה והכאובה, התפילה, הישועה הפלאית והילד הצדיק שנולד, ועתה, חברו אומר כי זה הזמן לקנות את העליה, לכוון בעת קריאת ההפטרה, והישועה בוא תבוא... מי יודע, הרי את הדרך הזו טרם ניסה, את הסגולה היקרה הזו עוד לא עשה...

הוא הודה לחברו בחום על האכפתיות, בירך שוב בשנה טובה, וסגר את הטלפון. מאותו רגע, היה דרוך לקראת מכירת העליות הפומבית למחרת...

כשנמכרה עליית כהן נמנס ר' יצחק, בעליית לוי כבר התכוון, בעליית שלישי כבר היה דרוך. כשהכריז הגבאי 'מאתיים שקל מפטיר' זינק ממקומו, והכריז ללא היסוס: 'ארבע מאות' - - -

הגבאי הביט מי המציע, הכריז 'פעם ראשונה', מאן דהוא ניסה להעלות 'ארבע מאות וחמישים' אך ר' יצחק קפץ מיד, צעק 'שש מאות' וסגר את העסקה. 'זכה לו' הכריז הגבאי, ור' יצחק ידע כי הוא בדרך למפטיר הנכסף, אמנם בעלות לא פשוטה אך הכל כדאי...

בין העליות הציץ ר' יצחק בהפטרה, מבקש לרענן

"אתם חושבים שרק המפטיר יכול לחולל ישועות? אולי גם ויתור הוא סגולה לילדים..."

פרשת שבוע

הרב אליהו רוסתמי

אילן גבוה

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" מה קרה ליעקב אבינו שצריך היה לצאת מבית הוריו וללכת לחרן.

ראינו בפרשת תולדות (פ"ז מ"א) "ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרנה את יעקב אחי", עשו אמר את הדברים בלבו, והוא היה גדול "המאפיונרים", והכלל אצל "המאפיונרים" כשרוצים "להוריד" מישהו, הם לא מדברים על זה, אלו דברים שנסגרים במרתפי הלב, אם רוצים רק לאיים עליו אז מדברים קצת, אבל אם יש תכנית חיסול לא מדברים על זה, וכך למדו מגדול הרוצחים מיסטר עשו כשהוא זומם חיסול על אחיו הוא לא מדבר בפיו אלא רק בלבו.

ובפסוק מ"ב כתוב "ויגד לרבקה את דברי עשו בנה הגדול", מי אמר לה והרי עשו אמר זאת בלבו, אלא ברוח הקודש הוגד לה (רש"י). ולכאורה קשה שבפסוק מ"ו אומרת רבקה ליצחק "קצתי בחיי מפני בנות חת, אם לוקח יעקב אשה מבנות חת כאלה למה לי חיים" לרבקה אמנו לחיות בלי תורה וקדושה זה לא חיים, והיא אומרת ליצחק שהיא לא רוצה שיעקב יקח כלה מבנות חת, אלא שילך לחרן ושם לאחי לבן יש שתי בנות, רחל ולאה ויתחתן שם.

ולכאורה זה קשה שהרי רבקה ידעה שעשו מתכנן חיסול, ורבקה אומרת ליצחק אני רוצה שיעקב ילך מכאן כדי שלא יתחתן עם בנות חת. למה היא לא אומרת ליצחק את הטעם האמיתי, שתגיד לו נאמר לי ברוח הקודש שעשו רוצה לחסל את יעקב? אלא רבקה חשבה, אם אני אומר לבעלי שנודע לי ברוח הקודש את תכנית החיסול, זה יגרום לו חלישות הדעת, שאני יותר גדולה ממנו בנבואה שהרי לי נאמר ולו לא נאמר, וכי אני אגרום לבעלי צער, ולכן מספרת לו סיפור קצתי בחיי אם יעקב יתחתן עם בנות חת!

כאן שומעים מי זאת רבקה אמנו, איך היא מתייחסת לבעלה, היא לא יוצאת מהכלים מאיומי החיסול של עשו, אלא המחשבה שלה קודם כל לא לגרום צער לבעלי.

אם אנחנו היינו מקבלים בלילה איזה נבואה, מה היינו אומרים לאשה בבוקר, "את לא יודעת עם מי את חיה, יקח לך ארבעים שנה להבין באיזה צל של אילן גדול את מסתופפת, תזהרי בכבודי, תדעי לך אני מקבל שדרים מהעליונים". היום כל הדיוט קורא לעצמו "מקובל" ומחלק כרטיסי ביקור. רבקה אמנו ברחה מהשטיות והדמיונות ולא רוצה לגרום צער לבעל שהיא יודעת דבר שהוא אינו יודע!

וזה גם היה המהות של יעקב, "ויחלוס והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו". יעקב אבינו חולם וראה מלאכים, גם אנחנו חולמים אבל על פיצה וג'חנן עם ביצים קשות, גם פרעה חלם על פרות, כל אחד חולם השאלה איפה הראש נמצא, אבל יעקב אבינו חולם שאדם הוא סולם מוצב ארצה, כל אדם נמצא כאן בארץ, אבל הראש יכול להגיע בקדושה במצוות ובחסדים עד כסא הכבוד!

הרב רועי גנון

פינת ההלכה

ביצד נוטלים ידיים

א. חכמים תיקנו נטילת ידיים של שחרית משום שיש על הידיים רוח רעה, ולכן יש להסירה על ידי ששופך מים על ידי שלושה פעמים לסירוגין, ועל ידי כך נעקרת הרוח הרעה, ואפילו אם ישפוך הרבה מים בפעם אחת אין זה מועיל, משום שרק על ידי שלושה פעמים נעקרת הרוח הרעה שנמצאת על הידיים.

ב. אין מועיל אם שופך שלושה פעמים על יד אחת ואחר כך שופך על היד השנייה (כמו שנוטלים נטילת ידיים לסעודה), משום שכאן נטילת הידיים הוא משום רוח רעה, ורק שנוטל ידיו לסירוגין סרה מן הידיים רוח רעה.

ג. יקח תחילה את הכלי ביד ימין וימלא מים, ואחר כך יעביר את הכלי ליד שמאל וישפוך את המים על ידי ימין, ואחר כך יקח את הכלי ביד ימין וישפוך על יד שמאל, וכך יעשה שלושה פעמים לסירוגין יד ימין ואחר כך יד שמאל, ויש מחמירים לטול ידיים ארבע פעמים לסירוגין שלושה פעמים כדי להעביר את הרוח הרעה ופעם אחת כדי להעביר מעל ידיו את אותם המים שנשארו.

ד. יש מדקדקים שכאשר הכלי נמצא ביד ימין אינו מעביר את הכלי ליד שמאל, אלא מניח את הכלי על השולחן או השיש ואחר כך יד שמאל לוקחת את הכלי, אבל כאשר הכלי ביד שמאל יכול להעביר את הכלי ליד ימין בלי להניח את הכלי.

ה. לכתחילה צריך לשפוך את המים עד הפרק של היד, דהיינו עד מקום החיבור כף היד אל הזרוע, אולם אם יודע שאין לו מספיק מים יטול ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו, דהיינו עד מקום חיבור האצבעות אל כף היד, ויכול לברך על נטילה כזאת, וביום כיפור ובתשעה באב לכתחילה צריך לטול ידיו עד סוף קשרי האצבעות ולא עד סוף הפרק של היד.

ו. לפי דעת רבותינו המקובלים אחר שנטל את ידיו שלושה פעמים לסירוגין ישפשף ידיו זו בזו, וטוב שישפשף שלושה פעמים, ובשעת שמשפשף את ידיו יזהר שידיו יהיו זקופות כלפי מעלה ולא כלפי מטה, ואחר שעשה כן יפשוט את כפות ידיו כדי לקבל את ידיו בטהרה כמו מי שרוצה לקבל איזה דבר, ויגביה את ידיו למעלה עד ראשו או כנגד פניו, ויברך על נטילת ידיים.

ז. צריך לברך "על נטילת ידיים" אחר שנטל את ידיו קודם שניגב אותם, ואחר שיברך ניגב את ידיו, ובדיעבד אם כבר ניגב את ידיו ולא בירך, יכול לברך אחר שניגב את ידיו בתוך חצי שעה מהניגוב, ולכן אם נמצא במקום שאיננו נקי שאינו יכול לברך שם, ניגב את ידיו וילך למקום נקי ויברך שם על "נטילת ידיים", וכל זה דווקא לנטילת ידיים שחרית אולם לענין נטילת ידיים לסעודה אם לא ברך קודם הניגוב וכבר ניגב את ידיו, אינו יכול לברך אחר הניגוב.

ח. מישאנו יכול לטול את שתי ידיהו בנטילת ידיים שחרית בין נטילת ידיים לסעודה, כגון שיש לו גבס על ידו או תחבושת או שאין לו יד, יטול רק את ידו שיכול לטול ויברך "על נטילת ידיים".

השתמשות במים של נטילת ידיים

א. כיוון ומים אלו של נטילת ידיים הם מעבירים מידי האדם את הרוח הרעה לכך שורה על מים אלו רוח רעה, ולכן אין לשפוך מי נטילת ידיים שחרית במקום שעוברים שם בני אדם, וכן אין להשאיר את המים בביתו או בשאר מקומות.

ב. מחמת שמים אלו יש בהם רוח רעה לכך אין נוטלים נטילת ידיים אלא לתוך כלי, וכיון של ימינו שמצוי בבתי לכתחילה יכול לטול את ידיו, וטוב ונכון שישטוף את הכיור לאחר הנטילה לפני שמשמש בכיור לצורך שיטפת כלים או ירקות ופירות.

ג. מותר לטול את ידיו שחרית במקום מדרון שאין בני אדם עוברים מעליהם, וכן יכול לטול לתוך הנהר או לתוך הים, שכן אין חיוב לטול דווקא לתוך כלי, אלא העיקר שאין בני אדם יעברו עליהם וכדומה.

ד. בדיעבד אם שפך את המים שנטלו בהם נטילת ידיים שחרית על גבי הקרקע, והתייבשו המים מותר לעבור על גבי המקום שנשפכו שם.

ה. אין להשתמש במים שנטלו בהם נטילת ידיים שחרית, ואסור גם להנות במים אלו, ולכן אסור לתת אותם לבהמה או לשאר חיות, וכן אין לשטוף בהם דברים כגון את הבית או שאר מאכלים, והוא הדין שאין להשקות מהם זרעים או אילנות.

ו. מעיקר הדין מותר לברך ולהתפלל או ללמוד כנגד המים שנטלו בהם ידם שחרית, אולם ממידת חסידות טוב שלא יברך או יתפלל כנגד המים הללו אלא ישפוך את המים, ואם אינו יכול לשפוך יכסה את המים ויברך, ואם שפך רביעית מים טהורים על המים מותר לברך ולומר דברים שבקדושה כנגדם.

מהו סודם של הצדיקים?

לרב דסלר, מגדולי בעלי המוסר וגדול מביני הנפש בדור הקודם, היו בן אחד ובת אחת. הוא כיהן כרב באנגליה ואת בנו יחידו שלח ללמוד בישיבת טלז שבצפון ליטא. בסוף שנת תרצ"ט עזבו אשתו וביתו את אנגליה לבקר את הבן. ואז החלו המאורעות הקשים שהביאו לשנות הזעם - מלחמת העולם השנייה ושואת עמינו האיומה.

באוגוסט אותה שנה תכננה גרמניה הנאצית לפתוח במלחמה ולהשתלט על מדינות אירופה, כדי לתת "מרחב מחיה לגזע הגרמני העליון". כדי לנטרל את התערבות ברית המועצות כנגדה, חתמו הגרמנים על הסכם ריבנטרופ-מולוטוב עם הרוסים. הסכם שקבע בין השאר את חלוקת המדינות הבלטיות בין שני הצדדים.

לאחר שבוע התחילו הגרמנים את מלחמת העולם השנייה, בפלישה לפולין ובכיבושה המהיר. ואז ליטא שהייתה המרכז הגדול בעולם של ישיבות ותורה, עברה טלטלה עזה. בתחילה, לפי ההסכם נשלטה ליטא על ידי רוסיה הקומוניסטית, שלטון שרדף את הישיבות ורבים מבני התורה הוגלו לסיביר.

שנה לאחר מכן הפרו הגרמנים את ההסכם עם הרוסים ופלשו לליטא. לאחר כניסת הנאצים החל גל של פגיעות ורציחות של יהודים שבוצעו על ידי יחידות נאציות מיוחדות ובסיוע נרחב של ארגונים ליטאיים פרו נאציים. הקורבנות היהודים אותרו, נעצרו, הושקלו ברחובות, והובלו לאתרי הרצח הממונים על ידי הגרמנים והליטאים, וזאת כאשר המוני אזרחים אנטישמיים צופים בהם ונהנים מהמחזה.

הרציחות הממוניות של היהודים בתקופה המרה ההיא, חיסלה את הישוב היהודי במדינה, ומתוך כמאתיים וחמישים אלף יהודים, שרדו רק כ-8,000 את ימי התרעלה, וכך, מערים כמו: וילנא, פוניבז, קובנא, טלז, סלנט ועוד, שהיו לשם בהיסטוריה היהודית, לא נשארו כי אם אחד מעיר ושתיים ממשפחה.

ובכל התקופה הזאת מן הרב דסלר לא ידע דבר וחצי דבר על גורל אשתו, בנו יחידו וביתו בת השלוש עשרה. חודשים של רסיסי שמועות וטיפות מידע על מלחמה איומה ושואה אכזרית, מיררו את נשמתו האוהבת והדואגת של הרב דסלר.

למרות הגעגוע, מורנו הרב דסלר הפקיר עצמו לגמרי למען עם ישראל, ובעצם ימי המלחמה בעוד הגרמנים מבצעים את הבליוץ המפורסם על אנגליה, בליץ שכלל הפצצה יום יומית של הלופטוואפה, חיל האוויר של הרייך הגרמני, שגרם למוותם של למעלה מ-43,000 אזרחים שנהרגו בהפצצות ועוד כ-139,000 פצועים ולמעלה ממיליון בתים שנהרסו, פתח הרב דסלר ישיבה וכולל בצפון המדינה, הוא עבר לעיר גייטסהד, שם הקים סמינר לבנות ובית המדרש לבחורים שנפלטו מהמלחמה, תוך שהוא מעודד אותם שתפקידם עכשיו הוא לעסוק בתורה כדי שיהיה מי שילמד תורה לדור הבא.

כל עתותיו הקדיש לריבוי תורה וחסד, עד שהעיד על עצמו, שהמקום והזמן היחיד שישן בתקופה זאת, היה ברכבת כשהיה נוסע בין גייטסהד ללונדון ובחזרה.

בפועל, ניצלו בני משפחתו דרך נס, דרך סיביר הרחוקה והמזרח הרחוק ומשם לאוסטרליה, וכך הגיעו בס"ד לחוף מבטחים בארה"ב, בעזרתו של הגאון רבי אליעזר סילבר מסינסינטי, מגדולי רבני אמריקה, שסייע בידם להשיג הניירות ולהציל נפשם.

ואז, באחד הימים הגיע מכתב לרב דסלר. מעטפה עבה מאוסטרליה ועליה כתב ידה של אשתו.

"אי אפשר לדמיין את עוצמת הרגשות שטלטלו את נפשו של הרב" מספרים תלמידיו שהיו נוכחים באותו מעמד. "הוא החזיק את המכתב כאילו היה גחלת מלהטת, וגעגועי כל שנות האימה התנקזו לרגע מרטיט זה". אבל לא! זה לא יקרה!!

הרב דסלר, מחנך הנפש הגדול, לא ירשה למכתב, חשוב ככל שיהיה, להשתלט עליו.

הרב דסלר, חניך תורת קלם, קיים בעצמו את "טוב מושל ברוחו מלוכד עיר" (קהלת טז), הניח את המכתב כשהוא סגור על שידה סמוכה, ובתנועה רגועה סימן לחזן לגשת לתפילת ערבית. גם לאחר התפילה לא נהג ב"פחז כמים", אלא ענה לתלמידיו על ענייניהם ושאלותם, ורק משסיים לעסוק בענייני הכלל, שב למעטפה ולעניינו האישי. שליטה עצמית.

וכדאי מאד להתבונן בפרשיות השבוע, כיצד בחיר האבות מגיב ללבן שמשקר אותו בבחירת אשתו, וכיצד הוא עונה ללבן שעושק וגונב את משכורתו בתדירות של אחת לחודש, במשך שנים רבות. כיצד הוא מתייחס לעשיו, מהי תגובתו לחטיפת דינה וכו'. שליטה עצמית – זאת התשובה.

הרב יהודה שמעוני מגיד שיטת בשיבת אור דוד
למנוח הרצאות הרב כנסו לאתרנו: Rabenu.com

יש ערב אחד בשבוע שאסור לכם לפספס

הצטרפו לאלפי צופים המגיעים מכל קצוות הארץ והתחברו לנקודות החשובות ביותר בחייכם
שיעור המוסר הגדול בתבל

מפי הקול חוצב הלהבות

הרה"ג דניאל זר שליט"א

בכל יום רביעי בשעה 22:00
ישיבת אור דוד רח' המכבים 108 בני ברק

רב מקדים הרב יורם סרי שליט"א אב"ד מודיעין עלית בשעה 21:15